

25 Ιανουαρίου 2015

Επαναπατρισμός αρχαίων νομισμάτων

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Δύο χιλιάδες εξακόσια επτά αρχαία νομίσματα επαναπατρίστηκαν από τη Γερμανία . Είχαν κατασχεθεί τον Σεπτέμβριο του 2011, στις αποσκευές έλληνα πολίτη που ταξίδευε οδικώς προς το Μόναχο.

Πρόκειται κυρίως για χάλκινα νομίσματα κλασικών, ελληνιστικών, ρωμαϊκών και υστερωμαϊκών χρόνων. Από την αρχαιολογική τεκμηρίωση που έγινε στο Νομισματικό Μουσείο, αναγνωρίστηκαν εκδόσεις νομισματοκοπειών πόλεων της Μακεδονίας (Πέλλα, Φίλιπποι, Αμφίπολη, Θεσσαλονίκη, Τράγιλος κ.α.), λιγοστές εκδόσεις πόλεων Αιγαιακής Θράκης (Μαρώνεια, Άβδηρα, ένα νόμισμα Αίνου), όπως και εκδόσεις βασιλέων Μακεδονίας (Αμύντας Γ΄, Φίλιππος Β΄, Αλέξανδρος Γ΄, Δημήτριος Πολιορκητής, Φίλιππος Ε΄, Περσεύς). Επιπλέον ανάμεσά τους εντοπίστηκαν τέσσερα (4) αργυρά δηνάρια^[1] 2ου αι. μ.Χ. και δεκαπέντε (15) ρωμαϊκοί αντωνινιανοί^[2] από κράμα 3^{ου} αι. μ.Χ. Αναγνωρίστηκαν, τέλος, ιδιαίτερες κοπές νομισματοκοπείου Θεσσαλονίκης, πρώιμης βυζαντινής περιόδου (16νούμια^[3], 8νούμια και ένα δυνούμμιον) καθώς και ένα χάλκινο παλαιολόγειο torneze^[4] του Ιωάννη Ε΄ Παλαιολόγου (2^{ου} μισό 14^{ου} αι).

Η επιτυχής εξέλιξη υπήρξε αποτέλεσμα της συντονισμένης προσπάθειας της Εισαγγελίας Θεσσαλονίκης με την αρμόδια Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, οι οποίες εντόπισαν τα νομίσματα στο Κεντρικό Τελωνείο Μονάχου και στη συνέχεια επετεύχθη ο επαναπατρισμός τους, καθώς επρόκειτο για προϊόντα παράνομης διακίνησης. Τα νομίσματα φυλάσσονται πλέον στο Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο.

Τα παραπάνω εντάσσονται στο πλαίσιο της μεγάλης προσπάθειας του ΥΠΠΟΑ για την προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και την πάταξη της αρχαιοκαπηλίας.

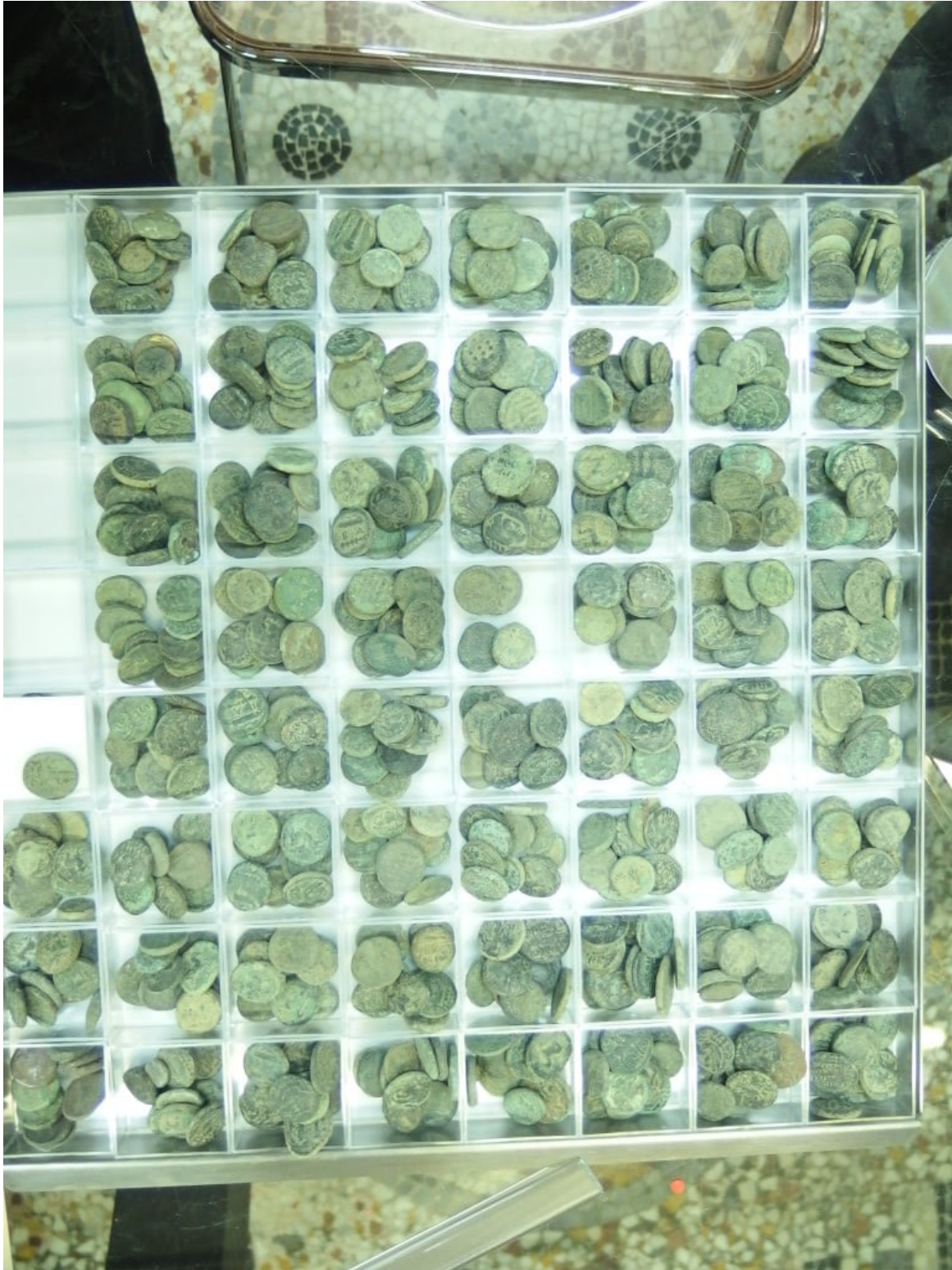
Ποιες είναι όμως οι Ελληνικές θέσεις, σε ζητήματα επαναπατρισμού πολιτιστικών αγαθών ελληνικής προέλευσης;[\[5\]](#)

Στο πλαίσιο της ελληνικής νομοθεσίας, η οποία έχει συμπεριλάβει επιταγές του διεθνούς δικαίου και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ελληνικό Κράτος μεριμνά για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ελληνική επικράτεια οποτεδήποτε και αν απομακρύνθηκαν από αυτήν. Το Ελληνικό Κράτος μεριμνά επίσης για την προστασία των πολιτιστικών αγαθών που

συνδέονται ιστορικά με την Ελλάδα οπουδήποτε και αν βρίσκονται.

Οι επαναπατρισμοί πολιτιστικών αγαθών στην Ελλάδα αφορούν σε πολιτιστικά αγαθά που έχουν ανασκαφεί παράνομα, εξαχθεί παράνομα ή κλαπεί από τη χώρα κατά παράβαση του ελληνικού δικαίου, του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διεθνών συμβάσεων.

Εκτός από τα προϊόντα αρχαιοκαπηλίας με τη στενή έννοια του όρου, όπως για

παράδειγμα αυτά περιγράφονται και εμπίπτουν στις διεθνείς συμβάσεις για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, υπάρχουν ακόμη αρχαιότητες, ιδιαίτερης σημασίας για την ανθρωπότητα που έχουν απομακρυνθεί με διαδικασίες αμφιβόλου νομιμότητας από το έδαφος ενός κράτους και σε κάθε περίπτωση με τρόπο επαχθή για το μνημείο ή το αρχαιολογικό περιβάλλον στο οποίο εντάσσονται. Η αναγκαιότητα επαναπατρισμού αυτών των αρχαιοτήτων υπαγορεύεται από τις θεμελιώδεις αρχές των διεθνών συμβάσεων, ανεξαρτήτως χρονικών ορίων ή περιορισμών. Υπαγορεύεται επίσης από εθιμικούς κανόνες και αρχές δικαίου και ηθικής, που διατρέχουν το δίκαιο της πολιτιστικής κληρονομιάς. Υπαγορεύεται ακόμη από αυξημένο οικουμενικό ενδιαφέρον, αλλά και δημόσιο συμφέρον με σκοπό να αποκατασταθεί η ακεραιότητα του μνημείου στον ιστορικό, πολιτιστικό και φυσικό του χώρο. Ο επαναπατρισμός τέτοιων αρχαιοτήτων υπαγορεύεται ακόμη από την ανάγκη της πληρότητας της πληροφορίας, που αυτές φέρουν ως μέρος ενός ευρύτερου συνόλου από το οποίο έχουν αποκοπεί και απομονωθεί. Οι εκπατρισμένες αρχαιότητες δεν είναι δυνατόν να προσφέρουν την πληροφορία αυτή στον ερευνητή, ή στον απλό θεατή κατακερματισμένες και απομονωμένες, με αποτέλεσμα να εκτίθενται ως μεμονωμένα αντικείμενα τέχνης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα Μάρμαρα του Παρθενώνα.

«Η προστασία των έργων του Πολιτισμού δεν είναι μόνον ένα ηθικό χρέος. Είναι και συμφέρον, επειδή η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί πλούτο και με την κυριολεκτική σημασία του όρου. Ακόμα περισσότερο, όμως τα μνημεία, ως παράγοντες της ακτινοβολίας του πολιτισμού μας, είναι πηγή κύρους για τη χώρα μας και βασικό έρεισμα για το χειρισμό εθνικών μας υποθέσεων...η πολιτιστική κληρονομιά μας παραμένει δάσκαλος και οδηγός, η εσωτερική μας δύναμη, η ευσυνειδησία και η υπερηφάνεια μας», είχε πει η Μελίνα Μερκούρη.[\[6\]](#)

Κατερίνα Χουζούρη

[\[1\]](#) Το δηνάριο ήταν ασημένιο νόμισμα και οι υποδιαιρέσεις του ήταν χάλκινες.

[\[2\]](#) Ο αντωννιανός ήταν επάργυρο νόμισμα από άργυρο και χαλκό.

[\[3\]](#) Η χάλκινη φόλλις ήταν ένα νόμισμα μικρής αξίας για τις καθημερινές συναλλαγές των Βυζαντινών. Υποδιαίρεση της φόλλεως ήταν τα νούμμια.

[\[4\]](#) Τορνέζια ονομάζονταν τα νομίσματα των Φράγκων.

[\[5\]](#) www.yppo.gr

[6] www.melinamercourifoundation.org.gr